मिरॅकल फाउंडेशन इंडीया, युनिसेफ आणि महिला व बाल विकास विभाग, महाराष्ट्र राज्य यांच्या संयुक्त विद्यमाने

"एक प्रेमळ कुटुंब प्रत्येक बालकासाठी" महाराष्ट्रातील कुटुंब आधारित पर्यायी संगोपनावरील परिवर्तनाचे कार्य

कामाचा आढावा अहवाल जुलै ते सप्टेंबर २०२२
महाराष्ट्र राज्य

अनेक मुली आणि मुले कुटुंबाबरोबर स्थलांतरित होतात पण कधी त्यामुळे मुलांच्या शिक्षणावर होणारा परिणाम आणि तो आम्ही थांबावू शकतो याचा विचार केला नव्हता परंतु आजच्या प्रशिक्षणानंतर नक्कीच आम्ही त्याच्यावर काम करून मुले जिथे जातील तिथे शिक्षण घेऊ शकतील आणि सुरक्षित असतील किंवा जिथे शक्य आहे तिथे मुले गावातच राहतील याची काळजी घेऊ.
– विस्तार अधिकारी

गडचिरोली– बाल संरक्षण प्रतिबंधात्मक कामासाठी विविध विभागसह कार्यशाळा

जिल्हा बाल संरक्षण कक्ष गडचिरोली आणि जिल्हा आयुक्त श्री. कुमार आशिर्वाद– मुख्य कार्यकारी अधिकारी, गडचिरोली यांचा वतीने "एक प्रेमळ कुटुंब प्रत्येक बालकासाठी" या कार्यक्रमाच्या सहकार्याने जिल्ह्यातील शिक्षण, आरोग्य, एकात्मिक बाल विकास सेवा, आणि ग्रामीण विकास विभागांसह २४ सप्टेंबर २०२२ रोजी बाल संरक्षण समस्यांबाबत चर्चा झाली ज्यामध्ये पुढील मान्यवर उपस्थित होते. शिक्षण आयुक्त, जिल्हा उप. सीईओ, ९ बीडीओ (ब्लॉक विकास अधिकारी), ९ बीईओ (ब्लॉक शिक्षण अधिकारी), ६ सीडीपीओ (बाल विकास आणि संरक्षण अधिकारी), ४ एमओ (वैद्यकीय अधिकारी), ८ टीएचओ (तालुका आरोग्य अधिकारी), २३ केंद्रप्रमुख, ८५ शिक्षक आणि ५३ ज्ञैत्ज्ञ (किशोरी रक्षा, सुरक्षा केंद्र) आणि इतर विभागातील इतर सदस्य एकूण २०० अधिकारी सहभागी झाले होते.

कार्यशाळा खूपच माहिती पूर्ण होती आणि आम्ही आपल्या शाळेत मुलांच्या संरक्षणासाठी विविध उपक्रम हाती घेऊ.
– सहभागी

आशाकिरण बालगृह बालकांच्या संदर्भात कोणताही निर्णय घेतांना संबंधित बालकाला सहभागी करून घेतात हि प्रकिया खूप आवडली आणि मुलांचा निर्णय प्रक्रियेत सहभाग कसा घेऊ शकतो याच्या पद्धती आणि त्याचा मुलांच्या सर्वोत्तम हिताचा निर्णय घेताना कसा फायदा होतो हे देखील पाहायला मिळाले त्यामुळे ही प्रक्रिया मी माझ्या जिल्ह्यातील बालगृहांमध्ये नक्कीच राबवेल.
मेघालता टमगिरे – मास्टर ट्रेनर

मास्टर ट्रेनर क्षेत्र भेट – आशाकिरण

कुटुंब आधारित संगोपन आणि कुटुंब सक्षमीकरण वर आदर्श काम करणारे बेळगावमधील आशाकिरण बालगृहाला २३ आणि २९ जुलै २०२२ रोजी २३ मास्टर ट्रेनर सोबत. भेट देण्यात आली. दरम्यान कुटुंबाचे महत्व सहित विविध नाविन्यपूर्ण उपक्रमावर आशाकिरण बालगृहाचे कर्मचाऱ्यांगी मार्गदर्शन केले.

विशेष गरजा असणाऱ्यां मुलांचे देखील कुटुंबात प्रत्यार्पण होऊ शकते हे पाहून खूपच उत्साह आला काम करण्यासाठी आणि विश्वास बसला कि जर विशेष गरज असणाऱ्यां मुलांचे कुटुंबात पुनर्स्थापना होऊ शकते तर इतर मुलांची पण नक्कीच होऊ शकते आणि त्यासाठी मी नक्कीचमध्ये बालगृहांना सांगून प्रयत्न करण्यास सुरुवात करेल.
देवेंद्र मोहन – मास्टर ट्रेनर

बालगृहात असलेले कर्मचारी मुलांना स्वतंत्र जीवन जगण्यासाठी तसेच त्यांना कुटुंबात परत पाठवण्यासाठी विविध उपक्रम, जीवन कौशल्य यांच्या माध्यमातून कशाप्रकारे काम करू शकतात हे कळाले आणि याचा नक्कीच उपयोग माझ्या जिल्ह्यात करता येईल.
– मास्टर ट्रेनर

केस व्यवस्थापना बद्दल दिलेली माहिती खूपच उपयोगाची होती खास करून वैयक्तिक काळजी आराखडा आणि सामाजिक चौकशी अहवाल कशा प्रकारे भरावा ह्या बाबत सांगितलेली माहिती खूपच मदतीची आहे त्यामळे नेमक मुलांचा काळजी आराखडा कसा भरायचा हे तपशीलात कळाले तसेच त्याचा मुलांच्या बाबत निर्णय घेताना कसा फायदा होतो याच्या प्रात्यक्षिका मुळे खूपच मदत झाली.
कविता गेडाम – समुपदेशक

महाराष्ट्र टीमने जुलै आणि ऑगस्ट २०२२ मध्ये २५ मास्टर ट्रेनरांचा माध्यमातून ८७ बालगृह कार्यकर्त्यांचे कुटुंब आधारित पर्यायी संगोपनावर आणि कुटुंब समर्थन व संस्था मूल्यांकन साधनावर रिफ्रेशर प्रशिक्षण यशस्वीरित्या पूर्ण केले. प्रशिक्षणात महाराष्ट्रातील ६ विभागातील २७ जिल्ह्यातील ८७ संस्था कर्मचारी सहभागी झाले होते.

आपण नेहमी मुलांना त्यांना शाळेत मिळणाऱ्या मार्कसच्या माध्यमातून तपासत असतो कि मुल किती हुशार आहे आणि त्यानुसार त्यांना संधी देतो. कमी मार्क मिळणाऱ्याना कमी हुशार म्हणून जेमतेम काम देतो तर जास्त मार्क मिळणार्यांना जास्त संधी देतो जेणेकरून ती मुल अधिक पुढे जातील, पण जेव्हा बाल सहभागाच्या सत्रात आम्हाला आमच्या शाळेतील मार्क विचारले तेव्हा लक्षात आलं कि किती मार्क कोण किती मोठा होणार हे ठरत नाही. ठरवत आणि त्यामुळे आम्ही बालगृहात मुलांचा सहभाग आणि संधीचा निर्णय घेताना पण हे करण चुकीच आहे आणि मी हे माझ्या बालगृहात नक्कीच राबवणार आहे तसेच प्रत्येक मुलाचा सहभाग नक्कीच घेणार आहे.
सहभागी – बालगृह कर्मचारी

बाल मेळावा

३० मे २०२२ रोजी बाल पंचायत तर्फे जय भवानी चौक, रामनगर येथे बाल मेळाव्याचे आयोजन करण्यात आले होते. या मेळाव्यास ९६ मुले (४६ – मुले आणि ५द्ध – मुली), ५ वार्ड स्तरीय बाल संरक्षण समिति सदस्य, ८ पुरुष पालक आणि १२ महिला पालक (एकूण – १२१ सहभागी) उपस्थित होते. उन्हाळ्याच्या सुट्टी मध्ये वस्तीतील मुलांकरिता मनोरंजन आणि त्याचबरोबर जनजागृती करिता एक व्यासपीठ मिळवून देण्यासाठीचा हा बाल पंचायत चा एक यशस्वी प्रयत्न होता.

एकल माताला कौशल्य आधारित मदत

सुश्री संगिता द्धनाव बदलले आहेऋ या एकल माता असून गेल्या १८ वर्षांपासून पुणे महाराष्ट्रातील रामनगर समाजात राहतात. तिला एक मुलगा आणि एक मुलगी आहे. गरीब आणि आ्थक परिस्थितीमुे तिला आपल्या मुलाचे शिक्षण चालू ठेवता आले नाही. तिच्या पतीचे आठ वर्षांपूवद्व निधन झाले. पतीच्या निधनानंतर संगिताने घरकाम करून आपला उदरनिर्वाह चालवला आणि कुटुंबाच्या सर्व गरजा पूर्ण करण्याची जबाबदारी त्यांच्या खांद्यावर घेतली.दरमहा तिला तिच्या कामातून फक्त ७द्वद्वद्व रुपये मितात. या रकमेतून मूलभूत गरजा करण्यासाठी प्रयत्न करते. टीमला जेव्हा तिच्या परिस्थिती बद्दल काले त्यांनी तिला पर्यायी आणि शाश्वत उत्पन्नाचा स्रोत शोधण्यासाठी प्रवृत्त केले.

टीमने तिला आईडिया फाउंडेशनशी ३ महिन्यांच्या मूलभूत शिवणकाम अभ्यासक्रमासाठी जोडले. अभ्यासक्रम यशस्वीपणे पूर्ण केल्या नंतर तिने स्वत: वस्तीत कपडे शिवण्याचे काम सुरु करण्याचा प्रयत्न केला ज्याच्यासाठी मशीन देऊन तिच्या प्रयत्नांना उभारी मिळाली आणि आत्ता ती चांगल्या प्रकारे आपला व्यवसाय चालवत कुटुंबाला आधार देत आहे. मिळालेल्या मदतीमुळे तिला खूपच कृतज्ञ वाटते आणि त्यामुळे ती तिच्या मुलांच्या गरजा सहज पूर्ण करत आहे.

For more details please connect with us:
Swaranjali Thorat, State Head

sthorat@miraclefoundation.org

TheMiracleFoundationIndia

miraclefoundationindia

MiracleFoundationIndia.in |
MFIndia@MiracleFoundation.org | CIN No.: U93000DL2011NPL222639
Miracle Foundation India is a Section 25 registered Company